



תחרות היופי 1984

מלכת היופי 1984 נבחרת עליידי דוקטור מיסלפינגר (אצבע אמצעית) בבדיקה גינקולוגית. הנערה בעלת האבר היפה ביותר זוכה בפרס — שהוא מר דולר, בנה של מלכת חגורות הצניעות ומלך משווקי החלב. טכני הבחירה משודר בטלוויזיה, ושם ללעג את מינהגי העולם המערבי כולו.

תיו בעוגיות מתובלות ברעל או בקצפת ספוגת שיברייזוכית. **בחזרה מפחית-הזבל**, נקודת-המיפגש היחידה בין המערב למזרח היא במיזבלה האנושית שהזוכה קודם. להמחשתה, נטל מאקאבייב את הקתו של אוטו מיהל, וינאי מור המטפל באנשים מופרעים על-ידי העלאת פסיכודראמות שבהן הוא מבקש מהם להשתחרר מכל המעצורים שהותך בו להם מאז ילדותם, ויותר מכל, מן ה"מעצורים האנאליים, אלה הכופים על ה"אדם זלילה והרקת-מעיים בתנאים מוכתבים מראש.

כפי שעשה מאקאבייב בסצינה זו במקור, היו בה מרכיבים שהעמידו את הזלילה הנדולה בצל, ומידת ההתפרקות של הגיכיל מיהל הגיעה לידיו, שאפילו צופי-קול"נוע קשוחים ולמודי-ניסיון הזדעזעו למר"א אה אנשים המרוקנים קיבתם לתוך הצלחות שמהן הם אוכלים, מטילים מימיהם על השולחן, משליכים אחר-כך את הצואה זה בזה, ונמרחרים בה מכ"ר-רגל ועד ראש. משום מה, מרבית הסצינה הזאת לא הגיעה לישראל (אולי בגלל הצנזורה, ואולי בגלל המפיץ הצרפתי שהתחשב בריגשות הקהל). כל זה מתרחש בקטע אחד, שבו מחזירים חברי הקת מיהל אחד מחבריהם לשלב הינקות, כאשר הם לוחצים על ביטנו עד שהיא מתרוקנת מכל תוכן (האתרוקנת אינה מוצגת). אחר-כך שוטפים אותו מן

הפרדת המתעלסים

מלכת היופי, שניששה במיגדל-אייפל, מק"בלת את מבוקשה — הודוונות עם ה"גבר" המשגע של העולם המערבי, כוכב-זמר ספרדי. אלא שהמגע חזק כל-כך עד שאי-אפשר להפריד בין השניים. נזירות מלוות אותם אל שולחן במיטבה ושם מפרדים בין השניים.

קטעים משמשים את מאקאבייב: אחד, מארכיון-הסרטים הנאצי, מנציח את ה"צבא הגרמני שעת שהוא מגיע לעיר קאטין הפולנית, ומגלה בה את עיקבות הרצח ההמוני שערבו הסובייטים ב-1941 אלף קצי"נים פולניים שנחשדו כאויביהם. הנאצים הפיצו בזמנו סרט זה כמחווה מתחסד, להראות לעולם מי הם הרוצחים האמי"תיים, והרוסים חורקים עד היום שיניים כשמוזכרים להם טבח אכזרי זה. מוטיב"מות זה (המלוות באותה שירת-אבל ש"הזוכרה) נקשר אצל מאקאבייב עם ה"חניקה בתוך השוקולד, עם הילדים המתים שעל החוף ועם יעדי המהפיכה. "עלינו לשאוף לבלתי אפרי", צועק באקובין באמבטיה, ועל המסך חולפות הגוויות ה"רקובות של קאטין.

הקטע התיעודי השני, הקצר יותר, שייך לשיליה הנאציוס, כאשר רופא גרמני ה"גים בפני המצלמה התעמלות מייוחדת ל"תינוקות, אותה מלווה מאקאבייב בלעג, בהימנעו להדווח מתוך התשיעית של בט"הובן — שילוב אכזרי של הנשגב ביותר שיצר האדם עם תעשייה אנושית של גזע עליון, על כל המשתמע מכך. **האימפוטנט וההרם העצמי**, מא"קאבייב אינו פוסח על דבר: הקאפיטאליוס האימפוטנט; הכושי הנארקסיסטי; המהפי"כה האוכלת בניה; האנארכיסט העובד את שולחן ההרסיהעצמי. חברת-הצריכה שמשי

ליכה מיצרכים ואנשים לפח אחרי השי"מוש; שקיעה בתוך סוכר שאינו יכול להשיכה את הטעם המר של העבר (ב"סצינה נהדרת שותים אנה פלאנשה וב"א קונין קפה, כשהם עירומים, בתוך מיטת הסוכר שלהם); שירי-המהפיכה המהדהים באוזניים ומארכס, בהרטום הספינה של הנשאים-ב"חיים, אשר מויל בסוף הסרט דימעת-פלסטיק מעיניו. הכל נמצא בתוך האליגוריה המורכבת הזאת, ומאקאבייב מדגיש שזוהי אליגוריה כאשר, בצילום האחרון, קמים הילדים המתים לתחייה מתוך שקיות-הפלסטיק וה"צילום, שהיה לרגע שחור-לבן, חוזר להיות צבעוני. הכל — כך שאיש אינו יכול לא לשבוע מזה נחת: לא השמאל ולא הימין, לא המשכילים הנרקפים בחילה למראה סצינות מסוימות ולא פשוטי העם, שפיהם פעור לשמע ההתנצחות האידאולוגית ה"דורשת מהם הכנה מוקדמת; לא הקול"נוענים המושבעים, שרוגזים על הזלזול בכל החוקים המקודשים בעיניהם, ולא ה"מוחים המושבעים, הכועסים על מאקאבייב על שאינו מצטרף לשום מחנה מוגדר, אולם מאקאבייב גדול וחזק מכולם. הוא אחד הבודדים המסוגלים להשתמש בקול"נוע בחופשיות גמורה, להפוך אותו הצגה מרהיבה ומרתקת, ועם זאת לא להניח להצגה לעולם להיות מטרה בפני עצמה, אלא אמצעי בלבד להבעת השקפת-העולם של היוצר, והשקפת-עולם זו ראוייה בהח"לט לצפייה מרוכזת.

תדרוך

חובה לראות:

- תל-אביב:** זהות גנובה, אהבה ומילי-חמה, בושם נשים, רולרבלו, אמריקאי בפריס.
- חיפה:** תמונות מחיי-נישואיו, הקשר הצרפתי מס' 2.
- ירושלים:** האנגליה הרומנטית, שוער-היליה, אהבה ומילחמה.

תל אביב:

*****זהות גנובה** (פאר, איטליה) — כתב-טלוויזיה שואל זהותו של סוחר-נשק, ומנסה להיכנס לתוך געליו וחיייו של האיש. סרט מרתק על תיסכולי ה"משכיל המודרני, המנסה להפוך ממסקיף מן הצד דמות פעילה, ואינו יכול. עם ג'ק ניקולסון ומריה שניידר.

*****בושם נשים** (מוגרבי, איטליה) — ויטוריו גאסמן מדגים משחק מזהיר, כסרן עיוור תוקפני, ארוגנטי ומלא תחבור, לות, המנסה לפצות עצמו על אובדן ה"ראייה, בכל האמצעים הנתונים בידו. ה"במאי: דינו רידי.

*****אהבה ומילחמה** (גת, אר"צות-הברית) — וודי אלן משתמש ב"סיפרות הרומנטית הרוסית של המאה ש"עברה: לקולב תלתיית המצאותיו המטורר-פות, כאשר הוא קושר בחבילה מצחיקה אחת את דוסטויבסקי, טולסטוי, ברגמן ואייזנשטיין.



רוברט מיצ'ס: מצבות חיות

מבזבו כשליש הסרט כדי למקם את דמויותיו ולפרוס את היחסים שקשרו ביניהן בעבר; שנית, הוא משתמש ב"הרכבות של תמונות הנמסות זו בזו בהנמחה רבה, לשם יצירת אווירה מלנכולית; שלישית, הוא מנסה להדגיש בכל מאודו את הפער שבין המיזרה למערב, אבל לשם כך הוא מסתפק בפרטים שיטחיים ופחות מדי משמעותיים. למזלו, שני שחקני הראשיים ניחנו באישיות קולנועית חזקה, המסוגלת להאמיל על הליקויים סביבם, ולרתק למרות מיגבלות התסריט והבימוי.

סנדק מלובסן-עיניים

חוב של כבוד (לימור, תל-אביב, ארצות-הברית) — נוסטאלגית הפשע עולה על גדותיה בסרט זה של סידני פולאק, כשה"יאקוזה", מעין איש-מאפייה יפאני, החי ומתנהג לפי מערכות-חוקים ומסורות חמורים בני מאות בשנים, תופס את מקום הסנדקים למיניהם, מן הסרטים המערביים.



מול "יאקוזה" כזה, אצילו וקשה-עורף, ניצב בלש-פרטי אמריקאי בדימוס ושניהם נלחמים, זה בצד זה, נגד כוחות הרשע, שאינם מכירים עוד בגבולות וכורתיים בריתות מעבר לימים ולארצות. העימות כאן כפול, בין המערב למזרח, ובין המסורת לחוסר-ערכים. שני העימותים גסי-יחד נפתרים באורח מביך במקצת, כאשר המערב והמזרח אינם יכולים להיפגש, אלא לכל היותר להעריך זה את זה, ואילו ניצחון המסורת על חוסר הערכים הוא זמני בלבד, כי שני הנצי"גים של הגבורה בנוסח הישן — רוברט מיצ'ס האמריקאי, וטאקאקורה קן היפאני (כוכב מפורסם מאד בסרטי וטאקאקורה הרבים המופקים בארץ השמש העולה), נראים מאוחדים יחדיו בתחושת העייפות, החידלון והבדידות, בתוך מציאות שבה הם סובבים כמצבות חיות של עולם אחר, שאינו עוד.

הנימה הנוסטאלגית הזו, שבה ספוג הסרט כולו, מזכירה לא-מעט את הגעגועים לאבירות המאפיה של תחילת המאה בשני חלקי הסרטי, זעגועים שמוסריותם מוטלת בספק. בנוסף, פולאק, במיקרה זה, רחוק מקפולה. ראשית, הוא